

REGERINGSRÄTTENS BESLUT

Mål nr
4060-06, 4062-06

meddelat i Stockholm den 15 januari 2008

KLAGANDE

AA

Ombud: Förbundsjurist Stefan Käll
Neurologiskt Handikappades Riksförbund (NHR)
Box 49084
100 28 Stockholm

MOTPART

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Jönköping beslut den 3 april 2006 i mål nr 3623–3624-05

SAKEN

Sjukpenning och sjukersättning; fråga om prövningstillstånd i kammarrätt

BAKGRUND

Efter ett olycksfall i november 2000 blev AA delvis förlamad i båda armarna och båda benen samt fick nedsatt känsel och rörelseförmåga. Han uppbar hel sjukpenning eller hel rehabiliteringsersättning t.o.m. september 2003. Fr.o.m. oktober 2003 uppbar han tre fjärdedels sjukpenning. En utredning hos Arbetslivstjänster hade dessförinnan gett vid handen att han, trots sina stora funktionsnedsättningar, hade en restarbetsförmåga som motsvarade 25 procent av heltid i ett anpassat arbete.

Dok.Id 45570

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 67600
Telefax
08-561 67820

Försäkringskassan beslutade den 17 september 2004 att inte ändra ett tidigare beslut att minska AAs sjukpenning från tre fjärdedels till halv förmånsnivå fr.o.m. den 31 maj 2004. Som skäl för sitt beslut anförde kassan att AA, utöver sin anställning om 25 procent av heltid, fullgjorde uppdrag som enligt hans egna uppgifter omfattade ca fyra timmar i månaden. Den 20 oktober 2004 beslutade Försäkringskassan vidare på eget initiativ att byta ut hans halva sjukpenning mot halv sjukersättning fr.o.m. november 2004.

AA överklagade Försäkringskassans båda beslut hos Länsrätten i Östergötlands län som i dom den 31 augusti 2005 avslog överklagandet (mål nr 4367–4368-04).

AA överklagade länsrättens dom hos Kammarrätten i Jönköping, som i det nu överklagade beslutet inte meddelade prövningstillstånd.

YRKANDEN M.M.

AA överklagar kammarrättens beslut och anför bl.a. följande. Han har tagit tjänstledigt från sitt arbete för att kunna fullgöra sina uppdrag som nämndeman i tingsrätten och som ledamot i plan-och miljönämnden. Uppdragen har därmed medfört endast ca fyra timmars extra arbete i månaden.

Försäkringskassan medger att AA meddelas tillstånd för prövning i kammarrätten och anför bl.a. följande. Med hänsyn till sidouppdragens omfattning och till det resonemang som Regeringsrätten för i rättsfallet RÅ 2006 ref. 17 borde det för kammarrätten ha framstått som ovisst om länsrätten kommit till ett riktigt slut. Det har därför funnits anledning för kammarrätten att meddela prövningstillstånd.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Av 34 a § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) framgår bl.a. att prövningstillstånd i kammarrätt meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt (punkten 1), det förekommer anledning till ändring i det slut vartill länsrätten kommit (punkten 2) eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet (punkten 3).

Av 7 kap. 1-3 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, framgår följande. En försäkrad vars arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan och som var försäkrad vid försäkringsfallet har rätt till

sjukersättning eller aktivitetsersättning, om nedsättningen kan antas bestå under minst ett år. Kan arbetsförmågan anses varaktigt nedsatt skall sjukersättning utges

tills vidare. Kan arbetsförmågan antas nedsatt under en begränsad tid skall sjukersättning utges för viss tid (tidsbegränsad sjukersättning). Försäkrad, vars arbetsförmåga är helt eller i det närmaste helt nedsatt, får hel sjukersättning eller aktivitetsersättning. Försäkrad, vars arbetsförmåga inte är nedsatt i sådan grad men med minst tre fjärdedelar, får tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. Är den försäkrades arbetsförmåga nedsatt i mindre grad men med minst hälften, utges halv sjukersättning eller aktivitetsersättning. I övriga fall utges en fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning. Vid bedömningen av i vad mån arbetsförmågan är nedsatt skall beaktas den försäkrades förmåga att försörja sig själv genom sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller genom annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade. Bedömningen skall göras efter samma grunder oavsett arten av den föreliggande nedsättningen av prestationsförmågan. Med inkomst av arbete likställs i skälig omfattning värdet av hushållsarbete i hemmet.

Av 16 kap. 1 § andra stycket AFL framgår att om en försäkrad uppbär bl.a. sjukpenning får Försäkringskassan tillerkänna honom eller henne sjukersättning utan hinder av att han eller hon inte gjort ansökan därom. Om den försäkrade uppbär sjukpenning skall Försäkringskassan senast ett år efter sjukankmälningsdagen ha utrett om det finns förutsättningar för att tillerkänna den försäkrade sjukersättning.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Frågan i målet är om AAs arbetsförmåga kan anses nedsatt med minst tre fjärdedelar och därmed ge rätt till tre fjärdedels förmånsnivå när han utöver sitt arbete motsvarande 25 procent av heltid har sidouppdrag som, med hänsyn till att dessa fullgjorts delvis under tjänstledighet från det ordinarie arbetet, medfört merarbete under endast ca fyra timmar i månaden.

Med hänsyn till att frågan om hur politiska förtroendeuppdrag av mindre omfattning skall beaktas vid bedömningen av arbetsförmågan (jfr prop. 1997/98:111 s. 35 f) är föga belyst i praxis får det anses ha varit av vikt för ledning av rättstillämpningen att den frågan prövades av högre rätt.

Regeringsrätten har vidare i ett mål om rätt till sjukbidrag (som numera ersatts av sjukersättning) intagit ståndpunkten att det visserligen inte kan anses uteslutet att även personer med partiell nedsättning av arbetsförmågan kan utföra vissa uppgifter på fritiden utan att rätten till förmånen sätts i fråga, men att utrymmet för dessa personer att med bibehållen ersättning utföra sådana sysslor emellertid torde vara mycket begränsat. I det målet bedömdes den situationen att den försäkrade hade fullgjort flera uppdrag och också hade drivit ett eget företag (RÅ

2006 ref. 17). Mot den angivna bakgrunden borde det för kammarrätten även ha framstått som osäkert om länsrätten kommit till ett riktigt slut.

Kammarrätten borde därför enligt 34 a § andra stycket 1 och 2 förvaltningsprocesslagen ha meddelat tillstånd för prövning av AAs talan.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten upphäver det överklagade beslutet och meddelar AA prövningstillstånd för prövning i Kammarrätten i Jönköping av hans överklagande av Länsrättens i Östergötlands län dom den 31 augusti 2005 i mål nr 4367–4368-04.

Handlingarna överlämnas till kammarrätten för fortsatt handläggning.

Susanne Billum

Lars Wennerström

Eskil Nord

Annika Brickman

Petrus Tired
Föredragande regerings-
rättssekreterare

Avd II
Föredraget 2007-12-12